

Medlemsblad for „Naturhistorisk Forening for Jylland“, „Naturhistorisk Forening for Sjælland“, „Naturhistorisk Forening for Lolland-Falster“ og „Naturhistorisk Forening for Fyn“.

REDAKTION:

A. C. JENSEN-HAARUP, ALBERT JENSEN, P. ESSEN-PETERSEN.

I KOMMISSION HOS LEHMANN & STAGE, KØBENHAVN.

SILKEBORG NY BOGTRYKKERI — EMIL STECHER.

DANMARKS FAUNA

ILLUSTREREDE HAANDBØGER

MED STATSUNDERSTØTTELSE UDGIVNE AF

DANSK NATURHISTORISK FORENING

Disse Haandbøger vil komme til at indeholde Beskrivelser af samtlige danske Arter af de Dyregrupper, hvormed de beskæftiger sig, og byde saadan Vejledning, at enhver, som blot har det almindelige dannede Menneskes Forudsætninger, derigennem vil blive sat i Stand til at bestemme de Dyr, han træffer her i Landet.

Hidtil er udkommet :

- Hertuf Winge*: PATTEDYR. Med 117 Afbildn. 2 Kr. 50 Øre, indb. 3 Kr. 10 Øre.
- C. V. Otterstrøm*: FISK I—III. Med 316 Afbildn. 11 Kr. 50 Øre, indb. 13 Kr. 30 Øre.
- J. C. Nielsen*: GRAVEHVEPSE OG GEDEHAMSE. Med 52 Afbildn. 1 Kr. 60 Øre, indb. 2 Kr. 20 Øre.
- Bertram G. Rye*: BILLER. I. LØBEBILLER. Med 155 Afbildninger. 2 Kr. 50, indb. 3 Kr. 10 Øre.
- K. Henriksen*: BILLER. IV. PRAGTBILLER OG SMELDERE. Med 130 Afbildn. 1 Kr. 80 Øre, indb. 2 Kr. 40 Øre.
- A. C. Jensen-Haarup* og *K. Henriksen*: BILLER. III. TRÆBUKKE. Med 93 Afbildninger. 1 Kr. 75 Øre, indb. 2 Kr. 35 Øre.
- Victor Hansen*: BILLER. IV. SNUDEBILLER. Med 151 Afbildninger 6 Kr. 50 Øre, indb. 7 Kr. 50 Øre.
- A. Klöcker*: SOMMERFUGLE. I—V. Med 1007 Afbildn. 13 Kr., indb. 16 Kr.
- A. C. Jensen-Haarup*: TÆGER. 171 Afbildninger, 4 Kr. 50 Øre, indb. 5 Kr. 10 Øre.
- J. C. Nielsen* og *K. Henriksen*: TRÆ- og BLADHVEPSE. Med 134 Afbildninger. 3 Kr. 75 Øre, indb. 4 Kr. 35 Øre.
- P. Esben-Petersen*: VAARFLUER. Med 189 Afbildn. 3 Kr. 50 Øre, indb. 4 Kr. 10 Øre.
- ØRENTVISTE, KAKERLAKER, GRÆSHOPPER. Med 40 Afbildninger. 75 Øre, indb. 1 Kr. 35 Øre.
- GULDSMEDE, DØGNFLUER OG SLØRVINGER. Med 133 Afbildn. 2 Kr. 60 Øre, indb. 3 Kr. 20 Øre.
- H. F. E. Jungersen*: KRYBDYR OG PADDER. Med 70 Afbildn. 1 Kr. 60 Øre, indb. 2 Kr. 20 Øre.
- K. Stephensen*: STORKREBS. I. SKJOLDKREBS. Med 108 Afbildn. 2 Kr. 75 Øre, indb. 3 Kr. 35 Øre.
- C. M. Steenberg*: BLØDDYR I. LANDSNEGLE. Med 181 Afbildn. 3 Kr. 50 Øre, indb. 4 Kr. 10 Øre.

Under Forberedelse er bl. a.:

R. Hørring: FUGLE. *A. C. Jensen-Haarup*: CIKADER. *Th. Mortensen*: PIGHUDE. *A. C. Johansen*: FERSKVANDSBLØDDYR.

— FAAS I ALLE BOGLADER —

G. E. C. GADS FORLAG.

Fortegnelse

over

Sjællands Storsommerfugle.

Af L. P. Jensen.

(Fortsat).

Dasypolia Gn. (Laaddenugle).

templi Thbg. (Gulgraa L.) — Søndermarken, Liselund paa Møen (Str.); talrig i København og Omegn (G. — Worm-H., Wolff, Rye, Feddersen); Højelse (Forf.); Køge, talrig paa Gadelygter (Sparre); alm. i Slagelse (P. K. Nielsen); Vejbjerggaard (v. Deurs); Kalundborg (J. P. C. Jensen).

Brachionycha Hb. (Asteroscopus Bd. Stjernekipgerugle)

(*nubeculosa* Esp. (Tidlig S.) — Jylland).

sphinx Hfn. (Sildig S.) Almindelig de fleste Steder.

Miselia Ochs. (Hækugle).

oxyacanthæ L. (Hvidtjørn-H.) — Almindelig.

Dichonia Hb. (Tykbensugle).

aprilina L. (Grøn T.) — Ret almindelig.

Dryobota Led. (Egeugle).

protea Bkh. (Grøngraa E.) — Hellebæk, Fredensborg, Ermelund (Str.); Bloustrød (G.); Bøllemosen (Kl.); Ravns-
holt (Hoffmeyer); Rudehegn (Feddersen); Kongelunden (Worm-H.); talrig paa Bognæs, Jægerspris Nordskov (N.); Svenstrup, Vittenbjerg (Forf.); Køge (Sparre); Jyderup (C. Madsen). — Larven paa Eg.

Dipterygia Stph. (Skræppeugle).

scabriuscula L. (Sortebrun S.) — Almindelig.

Hyppa Dup. (Stregugle).

rectilinea Esp. (Broget S.) — Frederiksborg, Ermelund (Str.); Tibirke, Grønholt, Espergærde (Kl.); Tisvilde (G.); Køge Aas (Forf.); Slagelse Skov (P. K. Nielsen).

Chloantha Gn. (Perikonugle).

polyodon Cl. (Tandet P.) — Nordsjælland, f. Eks.

Hillerødsholm (Kl.); Gelskov (Engelhart); Ruderhegn (Hoffm.); Jægerspris (Rye); Tisvilde (Worm-H.); — Slagelse (P. K. Nielsen). Larven paa Perikonfrugter.

Trachea Hb. (Meldeugle).

atriplicis L. (Alm. M.) — Almindelig.

Euplexia Stph. (Hindbærugle).

lucipara L. (Violetbrun H.) — Almindelig.

Brotolomia Led. (Foldugle).

meticulosa L. (Tandvinget F.) — Funden i de fleste Egne.

Mania Tr. (Spøgelseugle).

maura L. (Stor S.) — Køge, 1 Ekspl. (Sparre).

Nænia Stph. (Kvældugle).

typica L. (Graaribbet K.) — Almindelig.

Helotropha Led. (Sumpugle).

leucostigma Hb. (Hvidmærket S.) — Ret almindelig.

Hydroecia Gn. (Vandugle).

nictitans Bkh. (Plettet V.) — Almindelig.

micacea Esp. (Kartoffel-V.) — Temmelig almindelig.

Gortyna Hb. (Burreugle).

ochracea Hb. (Alm. B.) — Almindelig.

Nonagria Ochs. (Stængelugle).

nexa Hb. (Spidsmærket S.) — Raavad i Antal (Hoffmeyer).

cannæ Ochs. (Siv-S.) — Udbredt i Moser, men noget stedegen, f. Eks. Skodsborg (Hoffmeyer); Vejbjerggaard (v. Deurs); Køge (H. Weis); Ejby Mose (Forf.); Slagelse Skov (P. K. Nielsen); Asnæs (N.).

(*sparganii* Esp. (Pindsvinknop-S.) — Jylland, Fyn, Lolland).

typhæ Thbg. (Dunhammer-S.) — Almindelig, hvor Dunhammer vokser.

(*geminipuncta* Hatch. (Hvidplettet S.) — Lolland).

dissoluta Fr. var. *arundineti* Schmidt (Tagrør-S.) —

Raavad, Lyngby Mose (Hoffmeyer), hvor ogsaa 1 Stk. af Hovedarten er taget. Tidligere i Voldgraven ved Østerport i København.

(*neurica* Hb. (Rørborer-S.) — Lolland, Fyn, Jylland).

Coenobia Stph. (Sivugle).

(*rufa* Hw. (Lille S.) — Jylland, Lolland, Fyn).

Senta Stph. (Rovugle).

maritima Tausch. (Rørboende R.) — København (Str.); Valby, Emdrup (Hoffmeyer); Lyngby Mose (Rye); Borup (C. Nielsen); ab. *bipunctata* Hw. og *wismariensis* enkelt mellem Hovedarten.

Meliana Curt. (Spidsugle).

flammea Curt. (Flammetegnet S.) — Lyngby Mose (Hoffmeyer).

Tapinostola Led. (Straaugle).

(*musculosa* Hb. (Rug-S.) — Jylland).

elymi Tr. (Marehalm-S.) — Helsingør (Str.); Faxe Ladeplads, Vemmetofte (G.); Tisvilde (Hoffmeyer); Bildsø (v. Deurs); Solrød Strand (Rye).

bondii Knaggs. (Kridt-S.) — Møens og Stevns Klin-ter, 1 Eksp. hvert Sted (efter Kløcker).

hellmanni Ev. (Rørhvene-S.) — Helsingør, Strandmøl-ten (Str.); Tisvilde (Hoffmeyer); Holte (Rye).

fulva Hb. (Star-S.) — Bøllemosen, Gelskov, Helsingør (Str.); Utterslev Mose (Kl.); Tokkekøb Hegn (Worm-H.); Vangede Mose (Fl. Weis); Ravnsholt, Raavad, Skodsborg (Hoffmeyer); Køge (Sparre); Holmegaards Mose (N.).

Luceria Hein. (Smaragdugle).

virens L. (Grøn S.) — Tisvilde, talrig (Hoffmeyer); Dyrehaven (Martens); Sandbjerg v. Hørsholm (Feddersen); Billesborg (Sparre); Slagelse (P. K. Nielsen), Lorup (Iver-sen); Kalundborg (J. P. C. Jensen).

Calamia Hb. (Rørugle).

lutosa Hb. (Rod-R.) — Udbredt men ikke almindelig, f. Eks. Københavns Omegn (Hoffmeyer); Amager (Worm-H.); Køge (Sparre).

phragmitidis Hb. (Stængel-R.) — Udbredt, f. Eks. Københavns Omegn (Hoffmeyer); Amager (Worm-H.); Ejby Mose (Forf.); Bildsø (C. Madsen).

Leucania Hb. (Halmugle).

impudens Hb. (Rødfrynset H.) — København, Ermelund, Tisvilde (Str.); Ordrup Mose (Worm-H.); Raavad, Lyngby (Hoffmeyer).

impura Hb. (Lysstregtet H.) — Almindelig.

pallens L. (Bleggul H.) — Meget almindelig.

obsoleta Hb. (Sortprikket H.) — København (Str.); Gelskov (G.); Tisvilde (Kl.); Lyngby, Valby (Hoffmeyer); Kollemose v. Holte (Wolff); Stensby Skov (Fl. Weis).

straminea Tr. (Straafarvet H.) — København (Str.); Ordrup Mose (Worm-H.); Lyngby (Rye); Raavad (Hoffmeyer); Kollemose v. Holte, talrig (Wolff).

comma L. (Sortstregtet H.) — Almindelig.

littoralis Curt (Sølvstregtet H.) — I Klitter; Tisvilde (Esben-Petersen; Hoffm.).

conigera F. (Hvidmærket H.) — Almindelig.

lithargyria Esp. (Rødgraa H.) — Almindelig.

turca L. (Rødstænket H.) — Strandmøllen, Hellebæk (Str.).

Grammesia Stph. (Linieugle).

trigrammica Hfn. (Tredobbelt L.) — Vistnok ret almindelig. København, Hellebæk, Fredensborg, Korsør (Str.); Tisvilde (G.); Fortunen (Worm-H.); Hellerup (Wolff); Hareskov, Raavad, Dyrehaven (Hoffmeyer); Sandbjerg v. Hørsholm, Dyrnæs v. Jægerspris (Fedderson); Højelse (Forf.); Billesborg, Gl. Køgeskov (Winther); Slagelse Skov (P. K. Nielsen); Vejbjerggaard, Høng, Kuglebjerg, Vemmeløv (v. Deurs).

Caradrina Hb. (Løvugle).

quadripunctata F. (Fireprikket L.) — Almindelig.

selini B. (Graakantet L.) — Et lille Ekspl., sandsynligvis af denne Art, fundet ved Tisvilde (Hoffmeyer).

(*respersa* (Hb. (Mangeprikket L.) — Lolland).

morpheus Hfn. (Brungul L.) — Almindelig.

alsines Brahm. (Kobbergul L.) — Almindelig.

taraxaci Hb. (Brun L.) — Damhussøen, Ermelund (Str.); København (Worm-H.); Tisvilde (Hoffmeyer); Stensby Skov (Fl. Weis).

Hydrilla Bd. (*Caradrina* Hb., Løvugle).

palustris Hb. (Sump-L.) — 1 Eksp. ved Hornbæk (Str.).

Petilampa Auriv. (*Lampetia* Boie, Moseugle).

arcuosa Hw. (Lille M.) — Ret almindelig.

Rusina Stph. (Skyggeugle).

umbratica Goeze (*tenebrosa* Hb., Mørk S.) — Ret almindelig.

Amphipyra Och. (Glansugle).

tragopogonis L. (Treprikket G.) — Meget almindelig.

perflua F. (Mørkbæltet G.) — København, Charlottenlund, Ermelund, Dyrehaven (Str.); Vemmetofte (G.); Køge Aas (Forf.); Magleby Skov (Winther); Borup (C. Nielsen, Rye).

pyramidea L. (Pyramide-G.) — Ret almindelig, og ofte talrig, hvor den findes. Nordsjælland, Vordingborg (Str.); Kongelunden (Worm-H.); Vemmetofte (G.); Højelse, Køge, Køge Aas, Lellinge Overdrev (Forf.); Magleby Skov (Winther); Bognæs (Feddersen); Slagelse Skov (P. K. Nielsen); Vejlbjerggaard (v. Deurs); Kalundborg (J. P. C. Jensen).

Tæniocampa Gn. (Vaarugle).

gothica L. (Gotisk V.) — Almindelig.

miniosa F. (Rødstøvet V.) — Dyrehaven, Brede (Str.); Ruderhegn (Fl. Weis); Hareskoven (Hoffmeyer); Fortunen, Raavad, Kongelunden (Worm-H.); Lellinge Overdrev, Aashøj Overdrev, Kværkeby (Forf.); Svenstrup (N.); Gl. Køgeskov (Winther).

pulverulenta Esp. (Brunstøvet V.) — Meget almindelig i Skove; Larven paa Eg.

populeti Tr. (*populi* Str., Poppel-V.) — Ret sjælden. Dyrehaven (Rye); Tisvilde (Hoffmeyer); Kongelunden, Køge Aas (Worm-H.).

stabilis View. (Rødgraa V.) — Almindelig i Skove.

incerta Hfn. (Foranderlig V.) — Meget almindelig.

opima Hb. (Brunbæltet V.) — Lersøen, Brede (Str.); Hillerød (Kl.); Tisvilde (Rye, Hoffmeyer); Vanløse (Worm-Hansen).

gracilis F. (Støvgraa V.) — Almindelig.

(*munda* Esp. (Tvillingplettet V.) — Fyn, Lolland).

Panolis Hb. (Fyrreugle).

griseovariegata Goeze (piniperda Panz., Rødbroget F.)
— Udbredt i Fyrreskove. Rudehegn, Ørholm, Hornbæk,
Bromme Plantage (Str.); Tisvilde, talrig (G.); Brønshøj
(Worm-H.); Billesborg (Sparre); Bildsø (C. Madsen); Køge
Aas (Forf.).

Mesogona Bd. (Trekantugle).

(*oxalina* Hb. (Lyssøgende T.) — Jylland).

Dicycla Gn. (Ringugle).

oo L. (Dobbelt R.) — Dyrehaven, Charlottenlund (Str.).

Calymnia Hb. (Mordugle).

pyralina View. (Violetbrun M.) — Ermelund (Str.);
Ordrup Krat (Rye).

affinis L. (Gulfrynset M.) — Ermelund (Str.).

trapezina L. (Alm. M.) — Almindelig.

Cosmia Ochs. (Vinkeugle).

paleacea Esp. (Okkergul V.) — Bøllemosen (Kl.);
Ruderhegn, Brønshøj, Kongelunden, talrig (Worm-H.); Ti-
birke, Tisvilde (Hoffmeyer); Køge Aas (P. K. Nielsen).

Dyschorista Led. (Lundugle).

suspecta Hb. (Kastaniebrun L.) — København, Erme-
lund, Strandmøllen, Helsingør (Str.); Tibirke (Kl.); Tisvilde,
Lyngby (Hoffmeyer); Ruderhegn (Wolff); Amager (Worm-
H.); Vejbjerggaard (v. Deurs); Slagelse Skov (P. K. Niel-
sen).

fissipuncta Hw. (Gaffelplettet L.) — Almindelig.

Plastenis Bd. (Bladugle).

retusa L. (Pil-B.) — Ret almindelig, f. Eks. Lyngby
Mose (Hoffmeyer); Køge (Sparre); Højelse (Forf.).

subiusa F. (Poppel-B.) — Ret almindelig, f. Eks. Kon-
gelunden (Worm-H.); Holmegaards Mose (N.); Højelse
(Forf.); Magleby Skov (Winther); Ruds Vedby (Hoffmeyer).

Orthosia Ochs. (Høstugle).

lota Cl. (Rødliniet H.) — Ret udbredt, oftest i Moser.

macilenta Hb. (Lædergul H.) — Nordsjælland, udbredt
i Skove (Str.); Højelse, Lellinge (Forf.); Jægerspris (Worm-

H.); Conradineslyst (C. Madsen); Slagelse Skov (P. K. Nielsen).

circellaris Hfn. (Rustfarvet H.) — Meget almindelig.

helvola L. (rufina Hb., Rødgul H.) — Udbredt, men oftest sparsomt, f. Eks. København (Worm-H.); Gelskov (Wolff); Højelse (Forf.); Bromme (v. Deurs); Ruds Vedby (C. Madsen); Slagelse Skov (P. K. Nielsen).

pistacina F. (Graagul H.) Ret almindeligt udbredt og ofte talrig, hvor den findes. Kalvebodstrand (Str.); Bøllemosen, Søndermarken (Kl.); Glostrup (G.); København, Amager (Worm-H.); Højelse, Salby (Forf.); Køge (Sparre); Flakkebjerg (Hoffmeyer); Slagelse (P. K. Nielsen); Ruds Vedby (C. Madsen); Vejbjerggaard (v. Deurs); Kalundborg (J. P. C. Jensen).

nitida F. (Stormærket H.) — Charlottenlund, Ermelund, Fredensborg (Str.); Fortunen, Jægerspris Nordskov (Worm-H.); Dyrehaven, Kværkeby (Hoffmeyer); Køge (Sparre); Køge Aas, Borup (Forf.).

litura L. (Fempletet H.) — Almindelig.

Xanthia Ochs. (Guldugle).

citrago L. (Lind-G.) — Frederiksborg, Ermelund (Str.); Stensved (H. Weis).

aurago F. (Bøg-G.) — Almindelig.

lutea Ström. (Pil-G.) — Almindelig.

fulvago L. (Bleggul G.) — Temmelig almindelig; ab. *flavescens* enkelt mellem Hovedarten.

(*gilvago* Esp. (Okkergul G.) — Lolland).

Orrhodia Hb. (Fladugle).

erythrocephala F. (Rødhovedet F.) — 1 Stk. ved Ermelund (Str.) og 1 Larve i Jægerspris Nordskov (Worm-H.).

vaccinii L. (Almindelig F.) — Almindelig.

rubiginea F. (Rustfarvet F.) — Tisvilde, talrig (Hoffmeyer); Egebæksvang (G.).

Scopelosoma Curt. (Bredugle).

satellitica L. (Takket B.) — Almindelig.

Xylina Tr. (Barkugle).

socia Rott. (Træfarvet B.) — København, Bøllemosen, Hellebæk (Str.); Kallebodstrand (G.); Søndermarken, 1 Larve (Kl.).

furcifera Hfn. (Gaffeltegnet B.) — København, Hellebæk, Bøllemosen (Str.); Amager (Worm-H.); Tibirke (Hoffmeyer); Charlottenlund (Rye); Tisvilde (G.).

ingrica H. S. (El-B.) — Bøllemosen, Hellebæk (Str.); Valby, Tisvilde (Rye).

lamda F. (Stavtegnet B.) — Ordrup Mose, enkelt (Worm-H.); Tisvilde (H. Weis, Hoffmeyer).

(ornithopus Rott. (Fuglefod-B.) — Lolland).

Calocampa Stph. (Kaabeugle).

vetusta Hb. (Eng-K.) — Funden i de fleste Egne.

exoleta L. (Mark-K.) — Almindelig.

solidaginis Hb. (Sump-K.) — Hellebæk (Str.); Bøllemosen (Kl., Worm-H.); Lyngby Mose (Hoffmeyer); Gribskov, Hvalsø (N.); Køge Aas (Forf.); Larven paa Mosebølle.

Xylocampa Gn. (Kraveugle).

(areola Esp. (Gedebled-K.) — Fyn, Lolland).

Cucullia Schrk. (Hætteugle).

(*prenanthis* Bd. (Brunrod-H.) — Lolland.)

(*verbasci* L. (Brunkantet H.) -- Bornholm, Lolland.)

scrophulariæ Cap. (Graakantet H.) — Næstved (Str.).

Larven mest paa Brunrod.

lychnitis Rbr. (Kongelys-H.) — Ret almindelig; Larven paa Kongelys.

asteris Schiff (Aster-H.) — Almindelig; Larven paa Asters og Gyldenris.

præcana Ev. (Nordlig H.) — Frederiksborg, Fredensborg, Hellebæk, Teglstrop Hegn (Str.). Larven paa Bynke.

(*tanacetii* Schiff (Rejnfan-H.) — Lolland.)

umbratica L. (Løvetand-H.) — Almindelig; Larven paa Kurvblomster af Løvetandsgruppen.

(*lucifuga* Hb. (Svinemælk-H.) — Jylland.)

chamomillæ Schiff (Kamille-H.) — Ret udbredt; Larven paa Kamilleblomster.

(*gnaphalii* Hb. (Gyldenris-H.) — Jylland.)

artemisæ Hfn. (Markbynke-H.) — Udbredt i Nordsjælland, f. Eks. Vejleby Mark, Jægerspris, Frodebjerg (Forf.).

absinthii L. (Bynke-H.) — Almindelig; Larven paa Bynkearter.

argentea Hfn. (Sølv-H.) — Udbredt i Nordsjælland; Københavns Omegn (Worm-H.); Solrød Strand (Forf.); Rejnemark Bakker (N.); Billesborg (Sparre); Ruds Vedby (C. Madsen); Bromme (v. Deurs); Bildsø, Næsby, Blæsinge (P. K. Nielsen). — Larven paa Markbynke.

Anarta Tr. (Hedeugle).

myrtilli L. (Lyng-H.) — Hyppig i Lyngegne.

cordigera Thb. (Bølle-H.) — Hillerød, Rudehegn (Str.).

Heliaca H. S. (Solugle).

tenebrata Scop (Lille S. — Sorø (Str.); Lellinge Overdrev (Forf.); Slagelse Skov (Iversen); Ruds Vedby (C. Madsen); Kuglebjerg (v. Deurs); Larven paa Hønsetarm.

Heliothis Tr. (Solskinsugle).

dipsacea L. (Broget S.) — Helsingør (Str.); Tisvilde (Kl.); Lyngby, Ravneholm (Worm-H.); Højelse, 1 Stk. i August (Forf.).

armigera Hb. (Reseda-S.) — Et Ekspl. i Hellebæk (Str.).

Pyrrhia Hb. (Guldvingeugle).

umbra Hfn. (Mørksømmet G.) — Almindelig de fleste Steder.

Thalpocharis Led. (Mølugle).

paula Hb. (Lille M.) — Hornbæks Plantage (Str.); Tisvilde talrig (Hoffmeyer); Bildsø talrig, Kalundborg (v. Deurs); Karise (Lavrids Jørgensen); Larven paa Evighedsblomst.

Erastria Ochs (Maalerugle).

uncula Cl. (Hage-M.) — København, Ordrup Mose, Ravnholt (Worm-H.); Lyngby, Tisvilde (Hoffmeyer); Gribskov (N.); Amager (Worm-H.); Køge Aas (Forf.); Gjerlev Mose (C. Madsen); Vejlbjerggaard (v. Deurs).

(*venustula* Hb. (Purpurtribet M.) — Lolland.)

pusilla View. (Trekant-M.) — Nymølle, Slangstrup (Str.); Bloustrød (G.); Grønholt Hegn, Valby (Kl.); Lyngby, Tibirke (Hoffmeyer); Hareskov (E. Olsen); Græsted (v. Deurs); Ruds Vedby (C. Madsen).

(*deceptorica* Scop. (Hvidbæltet M.) — Lolland, Lange-land.)

fasciana L. (Hvidpletet M.) — Korsør (Str.), Tisvilde (G.); Bøllemosen, Teglstруп Hegn, Fortunen (Kl.); Skods-

borg, Tokkekøb (Hofmeyer); Gribskov i Antal (N.); Raavad, Kongelunden (Worm-H.); Køge Aas (Forf.); Ulfshale paa Møen (v. Deurs).

Rivula Gn. (Traadspinderugle).

sericealis Sc. (Sump-T.) — Almindelig paa fugtige Steder.

Prothymnia Hb. (Mælkurtugle).

viridaria Cl. (Graagrøn M.) — Hornbæks Plantage (Str.); Tibirke (Kl.); Tisvilde (Worm-H.).

Emmelia Hb. (Agrophila Bd., Snerleugle).

trabealis Sc. (Svovl-S.) — Tisvilde (Kl.); Køge (Sparre); et Ekspl. hvert Sted. — Larven paa Snerle.

Scoliopteryx Germ. (Takugle).

libatrix L. (Rødgraa T.) — Almindelig; Larven paa Pil.

Abrostola Ochs. (Habrostola Sod., Kamugle).

triplasia L. (Nælde-K.) — Ret almindelig.

(*asclepiadis* Schiff. (Svalerod-K.) — Bornholm).

tripartita Hfn. (Hvidplettet K.) Ret almindelig; Larven paa Nælder.

Plusia Ochs. (Metalugle).

c-aureum Knoch. (Gylden M.) — Køge Aas (Sparre); Lellinge Skov (Forf.); Ruds Vedby (C. Madsen); Alindelille, Larver i stort Antal (N.); Holbæk (Kl.); Bimose ved Sorø (Winther); Larven paa Frøstjerne og Akeleje.

moneta F. (Sølvring-M.) — Udbredt i de fleste Egne. Larven i Haver paa Stormhat og Ridderspore.

chrysis K. (Messingfarvet M.) — Almindelig.

bractea F. (Sølvplade-M.) — Kun fundet enkeltvis. Dyrehaven, Dumpedals Mølle (Str.); Hvalsø (Kaj Anger); Borup (C. Nielsen); Højelse (Forf.); Hastrup v. Køge (Winther); Liselund paa Møen (Kl.).

festuæ L. (Sølvplettet M.) — Udbredt, men oftest sparsomt, f. Eks. København, Raavad (Hofmeyer), Damhusmosen (Rye); Højelse (Forf.), Billesborg (Sparre, Køge (Winther); Ruds Vedby (C. Madsen); Slagelse Skov (P. K. Nielsen). Larven paa Græsarter.

pulchrina Hw. (V-tegnet M.) — Nordsjælland (Str.), f. Eks. Hareskov (Hofmeyer), Sandbjerg ved Hørsholm

(Feddersen); Køge (Sparre); Kalundborg (J. P. C. Jensen);
ab. gammoides Stdg. — Charlottenlund (Kl.).

jota L. (I-tegnet M.) — Funden i de fleste Egne;
var. percontationis enkelt mellem Hovedarten.

gamma L. (Y-tegnet M.) — Overalt almindelig.

(Fortsættes).

Lidt om Plantevæksten paa Hjørring Bjerger.

(Karplanter og Mosser).

Af P. J. Lund.

Umiddelbart Nord for Hjørring By ligger et Bakke-
drag, kendt under Navnet Hjørring Bjerger. En Række af
disse Bakker, „Højvælde“, der strækker sig fra Syd til
Nord, er lyngklædte, og baade fordi man herfra har en
ganske enestaaende Udsigt over store Dele af Vendsyssel,
og fordi Bakkerne i sig selv er af en ejendommelig Skøn-
hed, kan man kun glæde sig over, at de nu er overtaget
af Hjørring Kommune; thi dette betyder forhaabentligt, at
de vil faa Lov til at henligge i deres Uberørthed, saa ikke
Ordet: „Hvor Ploven ej kan gaa, der bør et Træ at staa,“
skal finde Anvendelse her.

Overensstemmende med de geologiske Forhold —
Hjørring Bjerger bestaar af Ler (Glacialler) — er Flertallet
af Planter saadanne, der fortrinsvis ynder leret Bund;
men desuden vokser her en Del Hede- og Sandplanter.

Calluna vulgaris (Hedelyng) er dominerende, men
ogsaa *Empetrum* (Revling), *Vaccinium myrtillus*
(Blaabær) og *V. vitis idaea* (Tyttebær) er meget almin-
delige, hvorimod *Lycopodium* (Ulvefod), *Genista*
(Visse) og *Arctostaphylos* (Melbærris) savnes.

Paa Vestsiden af Bakkeskraaningerne træffes af og til
en Smule lavt Krat af *Populus tremula* (Bævreasp) og
enkelte Pilearter, og her vokser: *Equisetum silvati-*
cum (Skov-Padderokke), *Luzula pilosa* (Haaret Frytle),
Molinia (Blaatop), *Orchis maculatus* (Plettet Gøge-

urt), *Platanthera bifolia* (Vellugtende Gøgelilje), *Majanthemum* (Majblomst), *Anemone nemorosa* (Hvid Anemone), *Viola canina* (Mark-Viol), *Cornus suecica* (Høsebær), *Vaccinium uliginosum* (Mose-Bølle) og *Trientalis* (Skovstjerne), — hvorimod følgende forekommer mere spredte omkring paa Bakkerne: *Carex arenaria* (Sand-Star), *Festuca ovina* og *rubra* (Faare- og Rød Svingel), *Deschampsia flexuosa* (Bølgestænglet Bunke), *Corynephorus canescens* (Sandskæg), *Avena pratensis* (Eng-Havre), *Aira praecox* (Tidlig Dværgbunke), *Agrostis tenius* (Alm. Hvene), *Cynosurus cristatus* (Alm. Kamgræs), *Anthoxanthum odoratum* (Vellugtende Gulaks), *Cerastium arvense* (Storblomstret Hønsetarm), *Scleranthus perennis* (Fleraarig Knavel), *Viscaria vulgaris* (Tjærenelike), *Ranunculus bulbosus* (Løgrodet Ranunkel), *Pulsatilla pratensis* (Nikkende Kobjælde), *Erophila verna* (Gæslingebloomst), *Teesdalia* (Flipkrave), *Hypericum pulchrum* og *maculatum* (Smuk- og Firekantet Perikum), *Polygala vulgare* (Alm. Mælkurt), *Sedum acre* (Bidende Stenurt), *Saxifraga granulata* (Kornet Stenbræk), *Potentilla argentea* og *erecta* (Sølv- og Opret Potentil), *Anthyllis* (Rundbælg), *Vicia cracca* og *lathyroides* (Muse- og Vaar-Vikke), *Lathyrus montanus* (Krat-Fladbælg), *Trifolium procumbens* (Udstrakt Kløver), *Lotus corniculatus* (Alm. Kællingetand), *Ononis repens* (Mark-Krageklo), *Pimpinella saxifraga* (Alm. Pimpinella), *Statice armeria* (Engelskgræs, her i Vendsyssel kaldet „Dagligt Brød“), *Veronica arvensis* (Mark-Ærepris), — ogsaa et enkelt Eksempel af *V. triphylla* (Trefliget Ærepris) har jeg truffet her —, *Euphrasia gracilis* (Øjentrøst), *Thymus serpyllum* (Smalbladet Timian), *Jasione montana* (Blaa Munke), *Galium pumilum* og *verum* (Liden og Gul Snerre), *Knautia* (Blaahat), *Antennaria* (Kattefod), *Arnica* (Guldblomme), *Solidago virga aurea* (Alm. Gyldenris), *Hieracium pilosella* og *umbellatum* (Haaret og Smalbladet Høgeurt), *Taraxacum* (Mælkebøtte — heroppe kaldet „Troldeheks“), *Scorzonera humilis* (Lav Skorsoner) og *Hypochaeris maculata* og *radicata* (Plettet og Almindelig Kongepen).

Ved Anvendelse af Raunkiærs Stikprøvemethode er jeg kommet til det Resultat, at *Stereodon cupressiformis* og *ericetorum* samt *Hylocomium parietinum* og *proliferum* er de hyppigst forekommende Mosser, hvor-

efter følger: *Hypnum purum*, *Hylocomium triquetrum* og *squarrosum*, *Dicranum scoparium*, *Ceratodon purpureus* samt *Polytrichum pilosum* og *juniperinum*. — *Lophocolea bidentata* og *Mnium affine* træffes ogsaa ret ofte. Mere sjældne er: *Grimmia canescens*, *Dicranella heteromalla*, *Fissidens taxifolius*, *Tortula ruralis* og *subulata*, *Pohlia nutans*, *Bryum capillare*, *Bartramia ityphylla*, *Philonotis Ryani*, *Astrophyllum hornum*, *Catharinea undulata*, *Plagiothecium silvaticum*, *Hypnum lutescens*, *albicans*, *velutinum*, *piliferum*, *distans*, *praelongum* og *uncinatum* samt *Thuidium abietinum*. Og følgende har jeg kun truffet en enkelt eller faa Gange: *Nardia scalaris*, *Jungermannia excisa*, *Plagiochila asplenioides*, *Diphlophyllum obtusifolium*, *Martinellia compacta* og *curta*, *Cephaloziella divaricata*, *Fissidens bryoides*, *Barbula unguiculata* og *Hornschuchiana*, *Leersia extinctoria*, *Pohlia cruda* og *proligerata*, *Bryum proliferum*, *Bartramia pomiformis*, *Polytrichum nanum* (= *Pogonatum aloides*) og *Hypnum strigosum*.

Assenseggen.

Af K. Wiinstedt.

(Fortsat.)

Fødet. Følger man Stranden videre Syd paa fra Klinten, bliver den først interessant igen ved Aa og Brydegaard, hvor det saakaldte »Fed« ligger. Dette er en lang Strækning af Sandstrand, yderst med en Sandvold dæmpet af Marehalm og inderst med sandlysene Fælleder mest bevokset af den fine blaagraa *Festuca rubra* v. *scopulorum*. Hvor disse brede Fælleder gaar over i Landet ved Brydegaard ligger en ganske anelig Klit formet som en Tagrygning og helt overgroet med *Carex arenaria*. Vegetationen paa Fælleden var rigest i Lavningerne, hvor *Juncus Gerardi*-Samlag fandtes isprængt *Scirpus pauciflorus*, *Trifolium fragiferum* (Jordbærkløver), *Plantago coronopus*, *Nardus stricta* (Katteskæg), *Stellaria graminea* (Græsbladet Fladstjerne), *Carex distans*,

C. Oederi (Dværg-Star) og lidt lav *Ophioglossum vulgatum* (Slangetunge). I Hjulspor eller Lavninger fra gamle overgroede Veje kunde den lille *Radiola multiflora* (Tusindfrø) myldre sammen med *Sagina procumbens* (Fremliggende Fir-ling), *Juncus bufonius* (Tudse Siv) og *Centunculus minimus* (Knudearve). Paa Fælleden fandtes den til saadanne Sandmarker knyttede Vegetation, hvoraf kan fremhæves *Weingaertneria canescens* (Sandskæg), *Galium verum* (Gul Snerre), *Aira praecox* (Tidlig Dværgbunke), *Filago minima* (Liden Museurt), *Statice armeria*, lidt Lyng og desuden *Cochlearia danica*. Omkring Klitten voksede en Del *Rumex acetosella* (Rødknæ), og mod Sydøst, hvor Fedet gik over i en moseagtig Strækning, fandtes i Lavningerne en Del af den sjældne *Trifolium filiforme* (Faablomstret Kløver), der er vanskelig at opdage paa Grund af sin Lidenhed, hvilket imidlertid ikke syntes at spille nogen Rolle for de løsgaaende Faar, idet disse med Forkærlighed havde udsøgt sig Planten til Æde frem for dens nære Slægtning *Trifolium minus* (Fin Kløver), som den voksede sammen med.

Helnæs. Straks Syd for Fedet ligger Halvøen Avernæs, hvis Jordsmon hæver sig jævnt imod Øst og her er græs- og kratklædte Brinker ud mod den nordlige Vig af Helnæsbugten. Her ligger den høje Banke »Bøgebjerg«, hvis Vegetation desværre var afbidt af løsgaaende Kreaturer, og derfor i Øjeblikket uden Interesse. Rigest var Vegetationen omkring Gammel Avernæsgaard, hvor *Ulex europaeus* (Tornblad) optraadte i tætte Krat, formentlig dog oprindelig plantet. Paa Avernæs Strandenge har Svend Andersen fundet *Chenopodium botryoides* (Drue-Gaasefod)

Med Avernæs er Helnæs forbundet ved en lang smal Vold »Langøret«, hvorover Landevejen er ført. Mod Lillebælt ligger her en smal Sandstrand og mod Helnæsbugten en Smule Strandeng, der tyder paa, at Land vil kunne indvindes paa denne Side. Sandstranden var bevokset med Marehalm, Klit-tag, *Triticum junceum* (Stivbladet Kvik), *Crambe maritima* og megen *Silene venosa* (Blære-Smelde). Svend Andersen fandt her i 1908 Hybriden *Calamagrostis arenaria* × *epigejos* (Østersø-Hjælme), som han dog ikke genfandt 1913. Strandengen var dannet af *Juncus Gerardi*-Samlag med *Aster tri-polium*, men ellers ejendommelig ved at rumme tætte Maser af typisk *Cochlearia anglica* (Engelsk Kokleare), let kendelig ved de store, opblæste Frugter og de meget kødtulde Blade. Et Par Steder fandtes paa Vejkanten *Agropyrum junceum* × *repens*.

Straks man betræder Helnæs, stiger Terrainet brat mod den høje Galgebakke, som falder af mod Lillebælt i høje, nøgne Brinker, langs hvis øverste Rand et smalt, uopdyrket Bælte havde megen *Silene nutans* og *Avena pratensis*. Elmebjergs østlige Brinker mod Helnæs-Bugten var ulige interessantere. Her voksede flere Smaakrat af Slaaen, Hvidtjørn og Rose — rigeligst og tættest mod den øverste Kant — omgivet af Mængder af *Cynanchum vincetoxicum*. Endvidere fandtes her *Silene nutans*, *Arabis hirsuta*, *Allium scoradoprasum* (Skov-Løg), *A. oleraceum*, *Picris hieracioides*, *Avena pubescens*, *Cirsium acaule*, *Sedum maximum*, *Ononis spinosa*, *Hypericum montanum* (Bjerg-Perikum), *Clinopodium vulgare* og længst mod Syd oven for Brinkens Kant Mængder af *Medicago falcata* (Segl-Sneglebælg) rigeligt blandet med Hybriden *M. falcata* × *sativa*, der ogsaa fandtes paa Vejkanten nær Bogaard.

Landevejen videre Syd paa gaar højt til Vejrs, af og til med smukke Udsigter til Vandet paa begge Sider af Næsset. Naar man nærmer sig Helnæs By, ad det nu jævnt faldende Terrain, ser man mod Vest udover »Maden« en vidtstrakt Flade af sandede Fællede, der udgør Bunden af en ved Hjælp af en Vold inddæmmet og derpaa udtørret Bugt fra Lillebælt. Jeg naaede kun at faa Madens østlige Del undersøgt omkring en stor af Rørsump delvis hegnet Ferskvandsdam, der havde Afløb til Lillebælt. De sandede Flader var flere Steder vegetationsløse; hvor Bevoksning forekom, bestod den gerne af *Glaux maritima* (Sandkryb), *Juncus bufonius*, *Festuca distans* (Udspærret Andelgræs), *F. thalassica* (Strand-Andelgræs), *Scirpus pauciflorus* og ganske smaa Individuer af *Suaeda maritima* (Strand Gaasefod) og *Spergularia salina* (Kædbladet Hindeknæ). I de brede Afvandingsgrøfter i Madens Rande fandtes *Samolus Valerandi*, *Roripa palustris* (Kærguld-karse), *Scirpus Tabernaemontani* (Blaagrøn Kogleaks), *Glyceria plicata* (Butblomstret Sødgræs), *Hippuris vulgaris* (Vandspir) og i en tilstødende, moseagtig Strækning *Eriophorum latifolium*. Ved Pumpemøllen, der ligger ved Lillebælt nær Udløbet fra Dammen, har Svend Andersen desuden fundet *Echinodorus ranunculoides* (Søpryd) og *Lepturus incurvatus* (Spidshale) og ellers paa Maden *Carex extensa*, *Erythraea pulchella* (Liden Tusindgylden), *Plantago coronopus* og *Sagina apetala* (Kronløs Firling). ¹⁾

Øst for den lange smalle Helnæs By højner Landet sig igen mod Helnæs Bugten, hvor det er brudt af i høje Brin-

¹⁾ Se yderligere: E. Warming: „Strandvegetation“, S. 196.

ker, der er beklædt med et langt sammenhængende Krat, som oven for Brinken er blevet til en smal Løvskov bestaaende af Bøg eller af Eg med Underskov af Hassel. Brinkens Krat bestod hovedsagelig af Hassel iblandet *Cornus sanguinea* (Rød Kornel), *Salix caprea* (Vidie-Pil) og *Populus tremula* (Bævreasp). Herunder fandtes *Lithospermum officinale*, *Convallaria majalis* (Lilieconval), *Hepatica triloba*, *Botrychium lunaria*, *Hieracium pinnatifidum* (Høgeurt), *Melampyrum cristatum* (Firekantet Kohvede), *Solidago virga aurea* (Gyldenris), *Primula officinalis*, *Astragalus glycyphyllus*, *Picris hieracioides*, *Actaea spicata* (Druemunke) og *Platanthera chlorantha* (Gøgelilje). I Skovens Hasselkrat forekom flere Steder Samlag af *Allium ursinum* (Ramsløg), der udelukkede al anden Bundvegetation. Ellers bestod denne blandt andet af *Listera ovata* (Fligblæbe); *Lathyrus vernus* (Vaar-Fladblæg), *Hypericum hirsutum* (Haaret Perikum), *Arum maculatum* (Dansk Ingefær), *Allium scorodoprasum*, *A. oleraceum*, *Triticum caninum* (Hunde-Kvik), *Polygonatum multiflorum* (Storkonval) og Mængder af *Campanula latifolia* (Bredbladet Klokke). Paa Steder, hvor Krattet var afdrevet, tilkom *Rosa glauca* (Blaagrøn Rose), *Melampyrum cristatum*, *Cynanchum vincetoxicum*, *Clinopodium vulgare* og den sjældne *Vicia dumetorum* (Krat-Vikke). Professor Warming har desuden fundet *Heracleum sibiricum* (Sibirisk Bjørneklo) i Skoven.¹⁾

Paa de høje Stendiger, der hegner begge Sider af Vejen gennem Helnæs By, fandtes en for saadanne Steder ganske karakteristisk Vegetation bestaaende blandt andet af *Poa compressa*, *Leonturus cardiaca* (Hjertespænd), *Asperugo procumbens* (River), *Conium maculatum* (Skarntyde), *Turritis glabra*, *Bromus sterilis* (Gold Hejre), *Lithospermum arvense* (Ager-Stenfrø), *Verbascum nigrum* (Mørk Kongelys) og *Chrysanthemum parthenium* (Matrem-Okseøje).

Svend Andersen har endvidere fundet paa Helnæs *Cuscuta europaea*, *C. trifolii* (Silke), i Enghaverne *Thalictrum flavum* (Gul Frøstjerne), i Helnæs-Bugten *Zostera nana*, i Skoven *Pyrus communis* (Pæretre) og endelig den lille uanselige Græs *Panicum lineare* (Fingeraks) ved Holmegaard. Denne Art, der gerne vokser paa Stubmarker sammen med *Setaria viridis* (Grøn Skærmaks), synes at være ret udbredt i Sydtyen, formentlig indslæbt med fremmed Frø.

(Fortsættes).

1) Se yderligere: E. Warming: „Strandvegetation“, S. 34 med Billede.

Fra Stranden ved Grenaa.

Af A. C. Jensen-Haarup.

Det faldt i min Lod i Aar — sidst i Juli 1919 — at kunne tilbringe en Uge med uforstyrret entomologisk Undersøgelse af Omegnen af Grenaa. Det blev Stranden, som helt og holdent kom til at lægge Beslag paa min Opmærksomhed, maaske fordi jeg lige straks uden for Byen løb paa den korsblomstrende Plante *Diplotaxis muralis* og kort efter fandt udstrakte Bevoksninger af *Thalictrum minus*.

Nord for Byen, om efter Fornæs, findes et ikke mere benyttet Kalkbrud; her var der rigeligt med Harpalider, og paa blomstrende Planter som Knopurt fandtes den smukke heteromere Bille *Cteniopus sulphureus*. Da det imidlertid var Tæger og Cikader, jeg var paa Jagt efter, kunde jeg ikke hellige andre Insektafdelinger videre Opmærksomhed. Langs Stranden var der enkelte kraftige Bevoksninger af Tagrør, og paa denne Plante, der er Vært for en hel lille Verden af karakteristiske Insekter, kætsede jeg Cikaderne *Paramesus nervosus* og en *Chloriona*-Art, medens Marehalmen gav Tægen *Teratocoris Saundersi*.

Syd for Byen er der en lille isoleret Klitrække, der desværre — set fra et naturvenligt Standpunkt — om Sommeren er blevet en Tumbleplads for Badegæster. Denne Lokalitet blev i de sidste Dage af mit Grenaaophold min stadige Arbejdsplads, da Insektfaunaen her viste sig at være overordentlig righoldig og ejendommelig. Paa Toppen af Klitrækken og bag denne var det, at den ovennævnte *Thalictrum* havde indrettet sig; ved Roden af nogle afblomstrede Markvioler fandtes Snudebiller *Orobites cyaneus*. Vest for Klitrækken er der Lynghede med nogle bare Smaapletter, der kun er bevoksede med Rensdyrlav og Katteskæg (*Nardus stricta*), der paa Jysk kaldes „Hwiñh“ (Hvene?); paa denne sidstnævnte Plante, og kun paa denne, kætsede jeg en lille Række af den fine, hvidlige Capside *Amblytylus albidus*, medens Afsøgning af andre Græsser og forskellige urteagtige Planter gav nogle Stkr. af den ganske lille, stærkt mørktegnede Cikade *Athyasanus transversus*, der først i de senere Aar er fundet herhjemme, men maaske ikke er saa sjælden paa tørre og sandede Marker.

Klitrækken med tilhørende Strandzone er tæt bevokset med Hjelme og Marehalm, ligesom de andre, sædvanlige Strandplanter er rigelig tilstede. Fluefaunaen syntes at være overordentlig rig her; bl. a. var *Bombylius minor* meget talrig, og jeg fandt ogsaa et Par *B. major*. Ved Roden af Hjelme og Marehalm fandtes vor eneste Repræsentant for Blissinernes Underfamilie *Ischnodemus sabuleti* i uhyre Skarer; det vil ikke være for meget sagt, at denne Tæge var tilstede i Titusinder; kun ganske faa Individder var fuldvingede; derimod var de stærkt rødligfarvede Nymfer endnu talrige. Sammen med denne Art optraadte *Teratocoris antennatus* i tildels stærkt mørkfarvede Varieteter i betydeligt Antal; *Teratocoris Saundersi* var derimod meget sparsom. Ved Kætsning blandt Klitgræsserne tog jeg ikke faa *Megaloceræa tricostata*, der viser det ret enestaaende Tilfælde blandt Tægerne, at Hunnen har tydelige Artsmærker, medens Hannen ikke er til at adskille fra en anden Arts Han (*M. erratica*); desuden fik jeg ganske faa *M. psammæcolor*, der synes helt at være bundet til Stranden.

Alt i alt var jeg mere end tilfreds med Lokaliteten, men desuagtet havde den endnu yderligere at tilbyde, idet jeg her blev højlig overrasket ved saa at sige i samme Kætsersdrag at faa hele to for Faunaen nye Arter; en Cikade og en Tæge.

Den første var *Doratura impudica*, en ren Kæmpe ved Siden af vore to andre Arter af Slægten. Da jeg først var bleven opmærksom paa den, viste det sig, at den var forholdsvis talrigt tilstede paa Pladsen; særlig Hunnen var i levende Live ofte pragtfuldt perlemoderglinsende; desværre forsvinder Iriseringen efter Døden.

Den nye Tæge var den meget interessante, myreliggende *Myrmecoris gracilis*, der i Virkeligheden er saa lig en Myre af Slægten *Formica*, at selv et øvet, uvæbnet Øje let lader sig skuffe; det eneste, der alligevel ved første Øjekast forraader dette Insekts sande Natur, er, at Dyret sædvanlig holder sine lange Følehorn bagudrettede paa Træbukkevis. Det er ganske interessant, at der af denne Tæge findes to Farvevarieteter, som er beskrevne af afdøde Prof. O. M. Reuter; den ene (Varieteten *rufuscula*) er tegnet med gulrødt og opholder sig hos den tilsvarende farvede *Formica rufa*; den anden (Varieteten *fusca*) er helt mørk ligesom den ensartet mørke *Formica fusca*, der er denne Varietets Omgangsfælle. Da Klitskrænterne kun husede *Formica fusca*, var det i Overensstemmelse hermed,

at det var Varieteten *fusca* af Tægen, som jeg fandt. Ialt fik jeg godt en halv Snes Stkr., der fandtes paa et og samme Sted; i det første Tilfælde fangede jeg kun 1 Stk.; trods meget ihærdig Eftersøgning over hele Omraadet var der ikke flere at opdrive. Den følgende Nat regnede det, og tidlig om Morgenen derefter — forøvrigt Dagen før jeg skulde forlade Eggen igen — begav jeg mig paany til Lokaliteten og kætsede i de vaade Klitgræsser, saa Vandet drev af baade mig og Kætseren, og netop under disse uheldige Forhold fik jeg den halve Snes Ekspl., der forresten, vaade som de var af den ufrivillige Dukkert i den vanddrukne Kætser, saa ynkelige ud, men som alligevel gennemgaaende viste sig at være ret perfekte og repræsentable, da de blev tørre. Udenfor den bestemte Plet kunde jeg ikke finde et eneste Individ.

Denne i de fleste Henseender ganske mærkelige Tæge hører til Capsidernes (Miridernes) store Familie og er nærmest beslægtet med *Pithanus Maerkeli*, som den ogsaa i enkelte Retninger har en omend ret fjern Lighed med.

Det vil ikke undre, at jeg efter denne Stikprøve ad Aare venter mig mere af Grenaaeggen i naturhistorisk Retning.

„Naturhistorisk Forening for Sjælland“s Ekskursion

til Asnæs den 13. August 1919.

Af K. Wiinstedt.

Paa Grund af de daarligt passende Togtider maatte Deltagerne samles i Kallundborg allerede om Eftermiddagen d. 12., hvor Lærer Jarlund modtog dem og anviste Logi for Natten, samt kom med den bedrøvelige Meddelelse, at Programmet for Ekskursionen maatte omlægges, fordi det blæste saa stærkt, at Sejlads fra Refsnæs til Asnæs var umulig. Da Deltagerne derfor samledes om Aftenen hos Hr. Lærer Jarlund paa Villa „Jelma“ til et fornøjeligt Samvær, blev man enig om at opgive Refsnæsekskursionen til Fordel for Asnæs, hvortil man da skulde køre med Charabanc.

Imidlertid var der saa meget til overs af Ankomstdagen, at Hr. Lærer Jarlund og Ego besluttede at gøre en Ekskursion ud paa Halvøen „Gisseløre“. Denne er en lang, smal Landtunge af alluvial Oprindelse [hævet Havbund], der fra Fjordens Nordbred skyder sig ud mod Syd og virker som en Bølgebryder for Kalundborg Havn. Først besøgte et lille Anlæg „Ellinglund“, der stødte op til de diluviale¹⁾ Brinker, hvorpaa der mellem lavt Slaaenkrat fandtes en interessant Vegetation. Saaledes bemærkedes *Tunica prolifera* [Knopnelike], *Medicago falcata* [Segl-Sneglebælg], *Medicago falcata* × *sativa* [Bastard-Sneglebælg], *Medicago minima* [Liden Sneglebælg], *Allium vineale* [Strand-Løg], *Al. oleraceum* [Vild-Løg], *Potentilla argentea* [Sølv-Potentil], *Avena pratensis* [Eng-Havre], *Phleum Boehmeri* [Glat Rottehal], *Poa compressa* [Fladstraaet Rapgræs], *Calamintha acinos* [Vold-Timian], *Sedum maximum* [St. Hansurt], *Galium mollugo* × *verum* [Bastard-Snerre] og *Artemisia campestris* [Mark-Bynke]. Navnlig myldrede Bastard-Sneglebælgen paa nogle delvis opdyrkede Skrænter ved og i en Grusgrav lidt vest for Lunden.

Derpaa gik vi ud paa Gisseløre; men da Hr. Jarlund snart efter maatte forlade mig, fortsatte jeg paa egen Haand og fandt Vegetationen ordnet i fire Bælter; nemlig mod Vest Forstrandens, derpaa Strandvoldens, der gik over i Fælledens og denne igen i Strandengens. Engen havde Samlag af *Juncus Gerardi* [Botnisk Siv] iblandet megen *Triglochin maritimum* [Strand-Trehage] og *Plantago maritima* [Strand-Vejbred]. Desuden fandtes *Obione pedunculata* [Stilket Kilebæger], *Lotus tenuifolius* [Smalbladet Kællingtand], *Trifolium fragiferum* [Jordbærkløver], *Erythraea pulchella* [Liden Tusindgylden], *Odondites simplex* [Strand-Rødtop], *Agrostis alba* [Krybende Hvene], *Spergularia media* [Vingefrøet Hindeknæ], *Statice armeria* [Engelskgræs], *Glaux maritima* [Strandkryb], *Festuca rubra* [Rød Svingel], *F. ovina* [Faare-Svingel], *Artemisia maritima* [Strand-Bynke], *Cerastium caespitosum* [Almindelig Hønsetarm], *Argentina anserina* [Gaase-Potentil], *Scirpus maritimus* [Strand-Kogleaks] og i Vandkanten *Aster tripolium* [Strand-Asters]. I udtørrede Vandhuller myldrede *Suaeda maritima* [Strand-Gaa-sefod] og *Spergularia salina* [Kødbladet Hindeknæ] og

¹⁾ Diluvium = Istidsdannelser. Alluvium = Efter-Istidsdannelser.

paa Myretuer *Bupleurum tenuissimum* [Smalbladet Hareøre] og *Lepturus incurvatus* [Spidshale], hvoraf navnlig den sidste paa Grund af sin Lidenhed var vanskelig at se. Paa Engen ved Grunden af Halvøen fandtes meget af den sjældne *Melilotus dentatus* [Strand-Stenkløver], der udmærker sig ved sine smaa Blomster og meget fintakkede Blade. Den forveksles ofte med Strandformer af *Melilotus altissimus* [Høj Stenkløver], der dog er let kendelig ved sine grovere takkede Blade og syldannede Akselblade.

Fælleden, hvorpaa der ligger en Sportsplads, og som befærdes en Del af Badegæster, havde Pletter af Lyng, men oftest et tæt afslidt eller af Faar afgnavet Græstæppe bestaaende af *Festuca rubra* [Rød Svingel], *F. ovina* [Faare-Svingel], *Agrostis vulgaris* [Almindelig Hvene], *Sieglingia decumbens* [Tandbælg], *Aira praecox* [Tidlig Dværgbunke] og *Bromus hordeaceus* [Blød Hejre]. Almindeligt forekom følgende Arter: *Achillea millefolium* [Almindelig Røllike], *Pimpinella saxifraga* [Almindelig Pimpinella], *Campanula rotundifolia* [Liden Klokke], *Hieracium pilosella* [Haaret Høgeurt], *Galium verum* [Gul Snerre], *Carex arenaria* [Sand-Star], *Rumex acetosella* [Rødknæ], *Hypochoeris radicata* [Almindelig Kongepen], *Statice armeria* [Engelskræs], *Trifolium arvense* [Hare-Kløver], *Trifolium procumbens* [Udstrakt Kløver], *Astragalus danicus* [Dansk Astragel], *Sedum acre* [Bidende Stenurt], *Plantago lanceolata* v. *dubia* [Lancetbladet Vejbred], *Thymus chamaedrys* [Bredbladet Timian], *Medicago lupulina* [Humbleagtig Sneglebælg] og *Hieracium umbellatum* [Skærmgrenet Høgeurt]. Mere spredt fandtes *Pulsatilla pratensis* [Nikkende Kobjælde], *Veronica spicata* [Aksblomstret Ærenpris], *Stellaria graminea* [Græsbladet Fladstjerne], *Cirsium acaule* [Kortstænglet Tidsel], *Euphrasia stricta* [Øjentrøst], *Potentilla argentea* [Sølv-Potentil], *Filipendula hexapetala* [Knoldet Mjødurt], *Knautia arvensis* [Blaahat], *Dianthus deltoides* [Bakke-Nellike], *Scleranthus annuus* [Enaarig Knavel] og i gamle Huller fremkommet ved Sten- og Sandgravning *Silene nutans* [Nikkende Limurt], *Helianthemum chamaecistus* [Soløje] og *Potentilla minor* [Vaar-Potentil].

Paa Strandvolden fandtes væsentlig den samme Vegetation, men uden det tætte Græstæppe og isprængt enkelte af Forstrandens — Havstokkens — Arter. Disse var ind-

blandet i tætte Bevoksninger af *Beta maritima* [Strand-Bede]¹⁾ og *Matricaria inodora* v. *salina* [Lugtløs Kamille] og bestod af *Rumex crispus* [Kruset Syre], *Atriplex hastata* [Spydbladet Melde], *A. litorale* [Strand-Melde], *Crambe maritima* [Strandkaal], *Hordeum arenarium* [Marehalm], *Tritium repens* [Almindelig Kvik], *Sonchus arvensis* [Ager-Svinemælk], *Honchena peploides* [Strandarve], *Cirsium lanceolatum* [Lancetbladet Tidsel], *Potentilla reptans* [Krybende Potentil], *Sedum acre* [Bidende Stenurt], *Galium verum* [Gul Snerre], *Linaria vulgaris* [Torskemund], *Daucus carota* [Vild Gulerod] og *Arenaria serpyllifolia* [Sandvaaner]; navnlig de sidste stod op af Strandvolden.

Søndag d. 13. ds. samledes om Morgenen tidligt Ekskursionens Deltagere ved Havnen. Følgende Medlemmer havde givet Møde: Distriktslæge H. Larsen, Kalundborg — Lærer J. P. C. Jarlund, Kalundborg, [Fører] — Disciplene Harald Johansen og Volmer Lorenzen, Køge — Stud. polyt. Vilh. van Deurs, Høng — Lærer L. P. Jensen, Højelse — Dyrlæge Larsen, Højelse — Lærer Eggert Hansen, Korsør, og Operasanger K. Wiinstedt, København, og desuden som Gæster: Fru Jarlund, Kalundborg — Fru Jensen, Fru Larsen, Gerda Jensen og Thorkild Larsen, alle af Højelse. Tæt stuede i Charabancen kørte vi i højt Solskin forbi Lerchenborg, gennem Forskoven til Vester-skoven, hvor vi ved Havnemark, der ligger paa Oddens Nordside, straks indtog vor medbragte Frokost. Derpaa spredte Entomologerne sig over Sandterrænet vest for og gjorde snart et interessant Fund i den lille smukke Sommerfugl *Hesperia alvens* var. *fritillum* [Graaplettet Tavlvinge], som tidligere var kendt fra Refsnæs. Der blev taget tre Eksemplarer i Nærheden af Kysten. For øvrigt vandrede der ret hurtigt over dette Terræn for at naa Overdrevspartiet paa Spidsen af Næsset.

Strandbrinkerne langs Nordbredden, som vi fulgte, var klædt af Græs iblandet megen Urtevegetation. Der noteredes saaledes *Carlina vulgaris* [Bakketidsel], *Plantago media* [Dunet Vejbred], *Linum catharti-*

1) Paa „Botanisk Forening“s Ekskursion til Kalundborgegnen i 1900 besøgte ogsaa Gisseløre, men *Beta maritima* findes ikke nævnt herfra i Beretningen: jeg maa derfor antage, at Planten er indvandet senere end 1900, at den skulde være overset synes utænkeligt.

cum [Vild Hør], *Leontodon hispidus* [Stivhaaret Borst], *Ononis repens* [Krybende Krageklo], *Brunella vulgaris* [Brunelle], *Knautia arvensis* [Blaahat], *Helichrysum arenarium* [Gul Evighedsblomst], *Viola canina* [Hundeviøl] og *Tetragonolobus siliquosus* [Kantbælg], der stod op ad Skræntfoden i stor Mængde, men kun sparsomt blomstrende. Væld optraadte hyppigt og gav Anledning til Forekomsten af en Del Sumpplanter som *Carex hirta* [Haaret Star], *C. glauca* [Blaagraa Star], *Orchis incarnatus* [Kødfarvet Gøgeurt], *Succisa praemorsa* [Djævlebid], *Briza media* [Hjærtegræs] og den høje *Sonchus paluster* [Kær-Svinemælk], der dog kun stod i et enkelt Væld. Paa meget tørre Steder optraadte *Daucus carota* [Vild Gulerod] i en ganske lav Form med meget store, stærkt hvælvede Skærme. — Paa Forstranden saas blandt andet *Cynoglossum officinale* [Hundetunge] og *Crambe maritima* [Strandkaal].

Næssespidens vidtstrakte Overdrevsparti, der var indhegnet til Kreaturgræsning, var ejendommeligt ved sine frit staaende eller til Smaakrat samlede Hvidtjørn, der var stærkt vindklippede, med ofte brat fra vest mod øst vinkelbøjede Stammer; eller de hvælvede sig op af Fladen som uigennemtrængeligt Pur. Sammen med Tjørnene voksede endvidere Slaaen, Hunderose, Bøg, Lind [*Tilia parvifolia*], Tørstetræ og megen Tornblad [*Ulex europaeus*]. Overalt ragede store Sten op af Jorden, der navnlig paa de tilstødende Agerjorder, var samlet sammen i mægtige Bunker, eller, som vi senere saa øst for Vesterskoven, var væltet ned ad Strandskrænterne. Disse Bunker var i Reglen ganske skjulte af Tornbladkrat eller af Slaaen og Hindbær.

Vegetationen paa Overdrevet var stærk afgnavet, men bestod, saa vidt jeg kunde se, af *Festuca rubra* [Rød Svingel], *F. ovina* [Faare-Svingel], *Astragalus danicus* [Dansk Astragel], *Statice armeria* [Faarebæger], *Galium verum* [Gul Snerre], *Plantago lanceolata* v. *dubia* [Lancetbladet Vejbred], *Lotus corniculatus* [Kællingetand], *Potentilla reptans* [Krybende Potentil], *P. erecta* [Tormentil-Potentil], *Thymus chamaedrys* [Bredbladet Timian], *Campanula rotundifolia* [Liden Klokke], *Dianthus deltoides* [Bakke-Nellike], *Achillea millefolium* [Røllike], *Hieracium pilosella* [Haaret Høgeurt], *H. umbellatum* [Skærm-grenet Høgeurt], *Scleranthus annuus* [Enaarig Knavel], *Cirsium acaule* [Kortstænglet Tidsel], *C. lanceo-*

latum [Lancetbladet Tidsel], *Agrostis vulgaris* [Alm. Hvene], *Aira praecox* [Tidlig Dværgbunke], *Sagina procumbens* [Fremliggende Firling], *Trifolium minus* [Fin Kløver], *T. repens* [Hvid Kløver], *Rumex acetosella* [Rødknæ], *Carex praecox* [Vaar-Star], *Cerastium caespitosum* [Alm. Hønsetarm], *Veronica officinalis* [Læge-Ærenpris], *Polygala vulgaris* [Alm. Mælkurt] og *Leontodon hispidus* [Stivhaaret Borst]. Desuden er her tidligere fundet *Potentilla ver-
na* [Vaar-Potentil].

En fugtig Lavning var saa stærkt gennemættet af Kreaturerne, at dens Bevoksninger af afnavet *Carex stricta* [Stivtoppet Star] var skilt ud i høje Tuer. Her fandtes desuden *Echinodorus ranunculoides* [Søpryd], *Oenanthe histulosa* [Vand-Klaseskærm], *Veronica scutellata* [Smalbladet Ærenpris], *V. aquatica* [Vand-Ærenpris], *Batrachium trichophyllum* [Frøpeber], *Hottonia palustris* [Vandrøllike], *Samolus Valerandi* [Strand-Samel], *Sagina nodosa* [Knudret Firling] og *Catabrosa aquatica* [Tæppegræs]. I et Vandhul voksede *Sparganium ramosum coll.* [Grenet Pindsvineknop], *Mentha aquatica* [Vandmynte] og *Lycopus europaeus* [Sværtævæld].

Fra Overdrevspartiet vandredes tilbage til Vesterskoven, hvori Entomologerne spredtes, medens Botanikerne hurtigt søgte ud til Nordstranden for at følge denne omtrent til Forskoven. Vesterskoven var af den sædvanlige forstmæssigt fremkaldte Type med høje, ranke Bøgestammer og med enkelte indskudte Grankulturer. Bundfloraen udmærkede sig ved at rumme megen *Primula acaulis* [Storblomstret Kodriver] *Brachypodium silvaticum* [Skov-Stilkaks] og *Bromus serotinus* [Sildig Hejre]. Paa en Bøgerydning fandtes *Senecio silvaticus* [Skov-Brandbæger], *Polygonum dumetorum* [Vinge-Pileurt], *Hypericum humifusum* [Liggende Perikum], *Convallaria majalis* [Liliekonval], *Chamoemerium angustifolium* [Gederams], *Epipactis latifolia* [Bredbladet Hullæbe], *Hieracium vulgatum* [Alm. Høgeurt] og *Origanum vulgare*. Den sidste blev især fremtrædende langs Hovedvejen gennem Skoven. Endvidere fandtes i dybere Skygge *Platanthera chlorantha* [Gøgelilje] og i Ungskov af Birk store Bevoksninger af *Hypericum perforatum* [Prikbladet Perikum], hvori der fangedes et enkelt Eksemplar af *Perikummaaleren* [*Anaïtis plagiata*].

Strandens nordeksponerede Brinker var delvis skovklædte og rummede da megen *Brachypodium silvaticum* [Skov-Stilkaks] iblandet *Hepatica triloba* [Blaa Anemone] eller græsklædte og var da oftest behersket af *Calamagrostis epigejos* [Bjerg-Rørhvene]. Der noteredes desuden *Scrophularia nodosa* [Knoldet Brunrod], *Hedera helix* [Vedbend], *Pulmonaria obscura* [Alm. Lungeurt], *Festuca gigantea* [Skov-Svingel] og *Valeriana officinalis* [Læge-Baldrian].

Mellem Vesterskoven og Forskoven fortsattes disse Brinker, nærmest Forskoven beklædte med Bøgeskov, men ellers græsklædte, plettede af Slaaenkrat, der gerne stod i de før nævnte mægtige Stendynger, som i Aarens Løb var væltet ud over og ned ad Skrænterne, samlet paa de oven for liggende Agre. Flere Steder havde disse Slaaenbuske antaget ejendommelige Former, vindklippede, som det synes, fortrinsvis af Nordvestvinde. Hvor Busken var vokset op i Læ af en stor Sten, havde den ganske antaget Form efter Stenens Omrids og fortsatte lige som Stenen op ad Brinken. Disse Græsbrinker havde omtrent den samme Vegetation, som fandtes paa de Brinker, vi passerede tidligere paa Dagen før Overdrevspartiet. Saaledes myldrede her ligeledes *Tetragonolobus siliquosus* [Kantbælg] over Brinkfoden og undertiden højt op ad Brinken, men oftest skjult mellem Græsset. Der noteredes ellers: *Viola hirta* [Haaret Viol], *Astragalus glycyphyllus* [Sødbladet Astragal], *A. danicus* [Dansk Astragal], *Lithospermum officinale* [Læge-Stenfrø], *Campanula trachelium* [Nældebladet Klokke], *Helianthemum chamaesistus* [Soløje] og paa den skovklædte Del nær Forskoven *Hypericum montanum* [Bjerg-Perikum]. Derimod lykkedes det os ikke at finde den sjældne *Inula vulgaris* [Trekløft-Alant], der er fundet nogle Steder paa Asnæsbrinkerne.

Paa Hjemturen standsedes ved Herresædet Lerchenborg, hvor man lige havde Tid til at gøre en Tur gennem den smukke Park med de skyggefulde Alleer og de i gammel fransk Stil holdte, sirligt klippede Hække, der omgav Rosenhaven i en Halvkreds, afbrudte af Statuer, kopierede efter gammel græsk Billedhuggerkunst. I den mere skovagtige Del optraadte den sædvanlige Skovbundsvegetation. Paa en Plæne her fandtes en ejendommelig Høgeurt med aflang-plettede Blade, formentlig *Hieracium maculosum* Dahlst., der vist nok har hjemme i Frankrig; her indslæbt med Græsfrø.

I en Grøft ved Avlsgaarden stod *Epilobium adnatum* [Firkantet Dueurt] og i Nærheden *Reseda luteola* [Farve-Vau]. Denne Plante syntes for øvrigt at være almindelig overalt paa Asnæs i Markhegn og paa Diger.

Ved 4 $\frac{1}{2}$ -Tiden var man i Kalundborg igen, hvor Ekskursionen opløstes, og hver rejste til sit, taknemmelig for en Dags højt, varmt Solskinsvej i den ellers saa kølige Sommer og for at have set er smuk og ejendommelig Egn af Danmark.

Foreningsmeddelelser.

Naturh. Foren. f Jyllands Ekskursion til Hobro—Lindum den 9. og 10. Juni maa betegnes som meget vellykket. Vejret var smukt, om der end, navnlig den sidste Dag, var lidt for megen Blæst, hvilket sikkert indvirkede meget paa Insektsamlernes Udbytte, der i stille Vejr utvivlsomt vilde have været betydelig større. Ekskursionen havde samlet 19 Deltagere, der under Lærer Andersens udmærkede Førerskab (han havde ogsaa ordnet Indkvarteringen baade fortræffeligt og billigt) tilbragte to Dage i behageligt Samvær og i prægtige Naturomgivelser.

Den første Dag var helliget Hobros nærmeste Omegn og navnlig Partiet langs Sydsiden af Fjorden ca. 1 Mil mod Øst. Dette Parti er meget bakket og for Størstedelen skovklædt. Det er en prægtig Egn og med dejlige Udsigter til de nord for Fjorden liggende høje, skovløse og tildels lynchbevoksede Bakker. Desværre har Nedskriveren af disse Linier ikke faaet opnoteret eller meddelt, hvad de forskellige Insektsamlere fik fat paa af gode Ting; men Stemningen efter Turen var god, og Appetiten til Aftensmaden ikke mindre.

Andendagen gik Turen til den i dansk Entomologis Historie bekendte Lindum Skov, hvorfra saa mange Entomologer har hentet rigt Udbytte. Det maa siges, at vi Insektsamlere blev ikke saa lidt skuffet; men jeg tror, at den stærke Blæst og den lange Tørkeperiode, under hvilken vort Besøg faldt, har været meget medvirkende til det mindre gode Udbytte.

Lindum Skov er paa de to Sider begrænset af den brede Skalsaadal, der under en Tid af Istidsperioden har ført Gudenaadalens store Vandmasser ud til Hjarbæk Fjord. Skalsaadalen er meget smuk og ejendommelig. Efter min Formening et af de prægtigste og mest typiske Dalstrøg i Jylland, og det enten man ser Dalen fra Toget mellem Randers og Hobro, eller man passerer den f. Eks. ved Løvel nord for Viborg. Ved Lindum Skovs nordøstre Side er Dalen meget bred, og de mange Tørvestakke falder straks i Øjnene. Desværre — set med Naturhistorikereens Øjne — er Skalsaa bleven reguleret, saa dens Løb er blevet jævnt og ret svagt; men derved er dens Dyreliv for en stor Del blevet ændret, og mangen interessant Dyreform, som før har haft sit Hjem her, er nu bleven forjaget. Ved en Prøve foretaget ved Onsild Bro viste det sig, at Insektlivet intet særligt frembød. De store, udstrakte Enge og Kær i Dalen ved Onsild er ved Reguleringen bleven afvandede og til Dels opdyrkede; men derved er ogsaa Planteverdenen bleven ændret.

De fleste af Entomologerne gjorde en lille Afstikker til Nordøstenden af den lange og ejendommelige Tjele Langsø, der ligger gemt dybt nede imellem høje og bratte Bakker. Det var en prægtig og storslaet Natur, og Spadsereturen fra Søen op over Bakkerne forbi Lindum By og ned til Skoven var ganske prægtig.

Som før nævnt kan der desværre ikke gives nogen samlet Meddelelse om Fund af Insekter. Af Sommerfugle skal nævnes *Prothymnia viridaria*, *Larentia flavofasciata* og *Numeria pulveraria*. Der blev fundet et Par Eksemplarer af den ejendommelige Kamelhalsflue, *Raphidia xanthostigma*, samt en lille Række af det ikke almindelige Stankelben, *Tipula vernalis*. Sidst paa Eftermiddagen opløstes Ekskursionen ved Onsild Station.

Esben-Petersen.

Efterfølgende er en Fortegnelse over de sjældneste Planter, som fandtes paa Turen. Navnene er de samme som i Raunkjærs Flora, tredje Udgave. Ved Havnesporet inde i Byen fandtes et enkelt Eksempel af *Arabis hirsuta* (Stivhaaret Kalkkarse) og i de fugtige Grøfter i Byens Udkant store Mængder af den sjældne *Lepidum draba* (Hjerteskulpet Karse). Fra en Haves Nærhed noteredes Bukketorn og Galnebær og fra Solbakken Nord for Byen de to kalkyndende Planter *Veronica spicata*

(Aksbl. Ærenpris) og *Helianthemum nummularium* (Soløje). Hovedruten var ellers gennem Skovene langs Fjordens Sydside til et Traktørsted en Mils Vej Øst for Byen. Allerede først i Skoven fandtes i vandede Grøfter *Cardamine impatiens* (Kronløs Springklap); den er sjælden; den fandtes ogsaa næste Dag i Lindum Skov. Desværre — for os altsaa — er disse to Lokalteter blandt de syv Findesteder, Lange angiver for den her i Jylland; for Øerne tilsammen har han fire. Ellers kan nævnes *Dentaria bulbifera* (Tandrod), *Neottia nidus avis* (Rederod), *Geum rivale* × *urbanum*, *Platanthera bifolia* (Gøgelilje), *Chelidonium majus* (Svaleurt), *Phyteuma spicatum* (Rapuntsel), *Actaea spicata* (Druemunke), *Stellaria nemorum* (Skov-Fladstj.), og fra en Lyngbakke *Vicia orobus* (Lyngvikke) og *Genista pilosa* (Haaret Visse).

Den følgende Dag gik Turen til Lindum Skov; det blev en Udholdenhedsprøve, som vi alle bestod, nogle dog vist ved Hjælp af en Middagslur under de skyggefulde Træer. De vigtigste Fund var *Cardamine impatiens* samt nogle faa *Pulsatilla vulgaris* (Opr. Kobjælde), som endnu stod i Blomst paa en sandet Grøftekant.

J. Baadsgaard.

Ekskursionen til **Ry og Emborg** den 29. Juni var en udmærket fornøjelig Tur.

Deltagerne mødtes i Ry, hvor Hr. Dr. med. Isager modtog os med stor Elskværdighed og stillede sin Motorbaad til vor Disposition. Vi gik om Bord, og i „Byger og i Blæst“ gik det op ad Gudenaaven til Emborg.

Efter en besværlig Landing ved Emborg besaa vi Klosterruinerne, og derefter gik vi gennem Boes til Alken, hvor Ekskursionen opløstes.

J. K. Findal.

„**Naturhistorisk Forening for Jylland**“s ordinære Generalforsamling afholdtes i Hobro den 9. Juni i Forbindelse med Ekskursionen til Hobro—Lindum. 19 Medlemmer var mødt.

Formanden afgav Beretning, og Kassereren afleverede det reviderede Regnskab, som godkendtes.

Hr. Esben-Petersen omtalte de enorme Prisstigninger paa Bogtryk, Papir, Porto m. m., som nødvendiggør, at vi maa foretage os noget ekstraordinært, hvis

„Flora og Fauna“ vedblivende skal udkomme i samme Omfang som hidtil.

Assistent Cartens og Lærer Knudsen genvalgte til Bestyrelsen, Seminarielærer Albert Jensen genv. til Redaktionen, og Skolebestyrer Bruun genv. som Revisor. Bestyrelsen konstituerede sig med Lærer Findal som Formand, Assistent Cartens som Næstformand og Lærer Knudsen som Kasserer.

J. Kr. Findal.

Naturh. Forening for Fyn afholdt i Forbindelse med Ekskursionen til Langesø den 5. Juni en kort Generalforsamling. I Følge Lovene skal Bestyrelsesvalg og Regnskabsaflæggelsen først foretages til næste Aar. — Til Revisorer valgtes Frk. A. Lohse og Kaptajn Lassen, Odense. — Foreningens Medlemstal er i stærk Fremgang, og der er nu ca. 80 Medlemmer.

Der foretages Ekskursion til Egeskov den 13. Juli, Mødested: Rudme St. Kl. 9,15, til Brenderup under Ledelse af Læge A. Munck, Skovshøjrup, den 17. August, Mødested: Brenderup St. Kl. ca. 10 og til Odense Omegn under Ledelse af Forstander J. Lange, Husmandssk. Mødested: Husmandsskolen Kl. 10,30.

P. J. Pedersen.

Søndag den 13. Juli samledes ca. 20 Medlemmer af „Naturhistorisk Forening for Fyn“ ved Rudme St. Turen gik Syd paa, først gennem en Skov og derefter ud i en dejlig Mose, hvor der var baade Lyng og Tranebær, Pindsvineknop, Nøkkerose, Svovlrod (*Selinum palustre*), Kortstænglet Bladhoved (*Cirsium acaule*), Korsved, Tørstetræ o. m. m.

Syd for Mosen gik Turen ind i en til Grevskabet Egeskov hørende Park, hvor Hundreder af Faar med dertil hørende Hyrde og Hyrdehund opholdt sig paa de udstrakte Græsgange. I Parken findes en Mængde Grupper med Prydbuske og sjældnere Træer. Syd for Parken ligger Slottet Egeskov i en ejendommelig Have, som Vest for Bækken er anlagt i engelsk Stil, medens den sydøstlige Del er holdt i den stiveste franske Stil. Her vokser Dansk Ingefær i Mængde. Slottet, som er bygget i Søen paa nedrammede Egepæle, er opført 1554 og er Fyns skønneste og ejendommeligste Slot.

I en Skov, hvor der holdtes Frokostpavse og de for-

skellige Fund blev efterset, dukkede pludselig en Edderkopurt op af en Botaniskasse; og der blev stor Forundring, da ingen ventede at finde den i disse Egne. Sindene blev beroligede, da det opklaredes, at Planten var taget — ganske vist i Midtfyn — men i en Blomsterel-skers Have.

En Frø, som ved sin Farve og sine vældige Spring paadrog sig Deltagernes Opmærksomhed, indfangedes og bestemtes. Det var Springfrøen (*Rana agilis*), som i Følge „Danmarks Fauna“ findes nogle Steder paa Fyn, men er ukendt i Jylland.

Langs en Bæk med stejle Skrænter, hvor efter, Siggende Isuglen holder til, gik Turen til sidst gennem Rugbjergskoven til Kværndrup, hvorfra enhver drog til sit.

P. B.

„Naturhistorisk Forening for Fyn“s Ekskursion til Omegnen af Odense d. 21. September havde samlet en Snes Deltagere, der til Trods for det regnfulde Vejr tilbragte nogle fornøjelige og lærerige Timer i Skovene omkring Odense (Aalykkeskoven) m. m. og paa Husmandsskolen under Forstander Jacob E. Langes kyndige og elskværdige Vejledning. Skønt Forst. Lange, før vi begyndte Turen, mente, at vi intet vilde finde, fik vi dog et lille Indblik i, hvilken Vrimmel af Svampe i de forskelligste Former og Farver, vore Skove rummer. Det var ikke just Sjældenheder, vi fandt; men for de fleste af os var Svampene sikkert et „terra incognita“, og der var meget nyt og interessant at se. Særlig den smukke orange-farvede *Bægersvamp* (*Peziza aurantia*) vakte vor Beundring, men saa var der jo ellers en Vrimmel af andre Svampe: *Stinksvampe* og „Hekseæg“ (*Phallus*), *Svovlhat* (*Hypholoma*), *Horningsvamp* (*Armillaria mellea*), *Bruskhhat* (*Marosmius*), *Knaphat* (*Naucoria*), *Huesvamp* (*Myce-na*) o. m. a.

Efter Hjemkomsten gav Fru Lange Kaffe til hele Selskabet, og derefter gav Forst. Lange nogle Oplysninger om, hvorledes vi bedst skulde faa Svampene bestemt, samt Anvisning paa noget af den Litteratur, der findes om dette Emne. Den største Beundring vakte dog sikkert hos os alle nogle fint udførte og farvelagte Tegninger, som Forst. Lange har udarbejdet. Der var ialt ca. 900 Tavler med Billeder af de danske Agaricaceer, og vi saa bl. a. *Slægterne Amanita* (Fluesvamp) og *Coprinus* (Blækhat). Udarbejdelsen er foretaget med den største Omhu, saa

Enkelthederne taaler at ses i Lup, og foruden hele Svampen paa forskellige Udviklingstrin er den fremstillet i forskellige Snit. Af hver Svamp er endvidere tegnet Sporen i Maalestok 1000:1.

Det var en god og lærerig Dag, og det var da ogsaa med den fuldeste Tilslutning fra os alle, at Formanden bragte Fru og Forstander Lange vor bedste Tak for den store Venlighed, de havde vist os, og Forst. Langes Tilbud om ogsaa ad Aare at være vor Vejleder paa Svampeture blev med Glæde modtaget.

Hvad Insekterne angaar, var Udbyttet minimalt. Paa Træerne fandtes en Del Larver af *Dasychira pudibunda*, *Lophopteryx camelina*, *Demascoryli*, *Acronycta psi* og *Hylophila prosinana*. Men derudover var der intet.

Søllinge Friskole, Pederstrup St., 22. Septbr. 1919.

Anton Mikkelsen.

»Naturhistorisk Forening for Fyn« afholdt d. 17. Aug. en velbesøgt Ekskursion til Brenderup. Med megen Elskværdighed og Gæstfrihed blev Medlemmerne modtaget af Lærer Jørgensen, Brenderup, og Dr. Muncck, Skovshøjrup, der ledede Ekskursionen. — Turen gik først til en nærliggende Mose, og derefter cyklede en Del af Deltagerne til Baaring. Resten, der ikke havde Cykler, fik sig en Biltur dertil med Dr. Muncck. Lærer Jørgensen har noteret følgende Planter for de afsøgte Omraader. I Brenderup Mose findes bl. a.:

Gifttyde (*Cicuta virosa*), Kommenbl. Seline (*Selinum carvi-
folia*), Kær-Svovlrød, Smalbl. Galtetand (*Stachys paluster*), Kragefod (*Comarum palustre*), Vild Hør (*Linum catharticum*), Sumphullæbe (*Epipactus palustris*) og Blaatom (*Molinia coerulea*). I Skovene ved Brenderup:

Skovstjerne (*Trientalis europaea*), Gederams (*Chamaenerium angustifolium*), Fruebær (*Rubus saxatilis*), Skovstilkaks (*Brachypodium silvaticum*). — I Baaring Skov:

Alm. Kohvede (*Melampyrium vulgatum*), Skov-Kohv. (*Melampyrium silvaticum*), Aksebærende Rapuntsel (*Phyteuma spicatum*), Smalbl. Høgeurt (*Hieracium umbellatum*), Rubl. Bittermælk (*Picris hieracioides*), Fjeret Knopurt (*Centaurea pseudophrygia*), Gyldegris (*Solidago virga aurea*), Skov-Vikke (*Vicia silvatica*), Prikbl. Perikon (*Hypericum perforatum*), Firkantet Perikon (*Hypericum quadrangulum*), Firvinget Perikon (*Hypericum acutum*), Laadden Perikon (*Hypericum hirsutum*). Paa Skrænten mod Baaring Vig:

Bitter Bakkestjerne (*Erigeron acer*), Skov-Storkenæb (*Geranium silvaticum*), Kattefod (*Antennaria dioeca*), Alm. Ulvefod (*Lycopodium clavatum*), Vibefedt (*Pinguicula vulgaris*), Leverurt (*Parnassia palustris*), Bjerg-Rørhvene og Alm. Maanerude.

P. J. Pedersen.

Mindre Meddelelser.

Testamentarisk Gave. Hr. B. G. Rye, Trekronersgade 23, Kbh., Valby, har testamenteret Foreningen sin store og smukke Samling af danske Storsommerfugle.

Paa Foreningens Vegne bringer jeg herved Hr. Rye min bedste Tak for hans smukke Gave.

Hr. Rye er paa en Maade en gammel Bekendt, idet han i sin Tid har opholdt sig i Jylland i flere Aar og har en Tid været Medredaktør af „Flora og Fauna“. Han har nogle af sine bedste entomologiske Venner herovre og nærer, som vi ser, stor Interesse for vor Forening. Hr. Rye tilbyder elskværdigt vor Forenings Medlemmer Adgang til at bese Samlingen paa hans Bopæl, naar de i Forvejen anmelder deres Ankomst. J. Kr. Findal.

Acorus Cálamus. L. (Kalmus) findes i Mængde i de gamle Voldgrave ved Herningsholm, Herning.

Ejeren lod dem optage og forsende, vist til København, hvor de blev solgt til Krigspriser; der er dog ingen Fare for, at den skal forsvinde, da den var meget udbredt.

Sv. T. Koefoed.

Et vellykket Forsøg. Hr. Boghandler Jakobsen, Herning, har sidste Aar foretaget et vellykket Forsøg med Dyrkning af Champions dels i et Koldthus og dels i et gammelt Dejgtrug paa Loftet. Den samlede Udgift var 15 Kr. (12 Kr. til Gødning og 3 Kr. til „Yngel“) og Resultatet var 16 kg, beregnet efter Københavns Torvepriser (6 Kr. pr. kg) giver det et Overskud paa 81 Kr., hvilket maa kaldes gode Renter. Det bemærkes, at Resultatet var bedst fra Dejgtruget.

Sv. T. Koefoed, Herning.

Naturaliesamlere!

III. Priskurant Nr. 6, indeholdende Redskaber for Entomologi, Botanik, Oologi og Ornithologi, tilsendes paa Forlangende.

Harald Børgesen,

Frederiksberggade 28, København, Tlf. Central 689.

Alle Apparater og Instrumenter fremskaffes og fabrikeres. Leverandør til Københavns Universitet.

P. BROCK & CO.

— Optiske, fysiske og elektromekaniske Værksteder. —

Specialforretning i Mikroskoper.

FREDERIKSBERGGADE 38,

KØBENHAVN

Insektkasser

uden Tørv.

Størrelse $37\frac{1}{2}$ —27 cm, udvendigt Maal, med Krydsfinér-Bund og af Fyrretræ Kr. 5,00, af prima amerikansk Træ Kr. 5,50.

Insektnaale.

Billigste Priser.

- Tørveplader.

Kætscherringe

eget Fabrikat.

til at lukke sammen, saa de let medføres i Lommen. Bedste og mest anbef. Kætscherringe. Pris pr. Stk. Kr. 2,50.

Alle naturh. Præparater

til Skoleundervisning haves paa Lager.

Fugle og Pattedyr modtages til Udstopning.

Telefon
1011.

„**AQUILA**“.

St. Torv
10.

Poul Nielsen, Konservator, Aarhus.

En sjælden Fugl

faar De udstoppet smukkest og bedst hos undertegnede. Sjældnere Fugle samt Flagermus, Spidmus, Egern, Skov- og Markmus, Lækatte m. m. købes til enhver Tid.

Konservator Hansen, Herning.

Skandinaviens største Præparationsforretning.

Aarg. 1899—1910 inkl. af „Flora og Fauna“ afhændes for 10 Kr. (kun faa komplette Sæt tilbage). Følgende heftede Særtryk er til Salg:

Af min sydamerikanske Dagbog 1 Kr.

Bestemmelsestabeller over danske Fisk 50 Øre.

Bestemmelsestabeller over danske Saltvandsmuslinger 50 Øre.

Desuden:

Danmarks Løbebiller 2 Kr.

Argentinas Bier (paa Tysk af Friese) 2 Kr.

A. C. Jensen-Haarup,
Silkeborg.

Udstopning og Salg af Fugle
og Dyr.

Konservator Aabo,
Silkeborg.

Specialforretning. Grundlagt 1884.

Aargangene 1911, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917 og 1918 faas à Kr. 3 ved Henv. til Lærer V. S. Knudsen, Villa „Fyen“, Aarhus.
Enkelte Hefter koster 75 Øre.

For Artiklernes Indhold er vedkommende Forfattere ansvarlige.
Manuskript til „Flora og Fauna“ bedes sendt til P. Esben-Petersen, Silkeborg.

Enhver naturinteresseret bør være Medlem af en af de fire Provsforeninger. Indmeldelse sker til Lærer L. Saunte, Maribo, for naturh. For. f. Lolland-Falsters Vedkommende, til Lærer L. P. Jensen, Højelse, Lille Skensved, for Naturh. For. f. Sjællands Vedkommende, til Lærer P. J. Pedersen, Bogense, for Naturh. For. f. Fyns Vedkommende og til Lærer J. Kr. Findal, Ingerslev Boulevard 4, Aarhus, for Naturh. For. f. Jyllands Vedkommende.